

คู่มือ

การตรวจสอบยานพาหนะ (รถราชการ)

และ

ข้อปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยรับตรวจ

กลุ่มตรวจสอบภายใน

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

คำนำ

คู่มือเล่มนี้จัดทำขึ้น ตามแผนการจัดการความรู้ (KM) ประจำปี ๒๕๖๒ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบราชการ และให้หน่วยรับตรวจ ที่สังกัดกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว นำไปเป็นข้อปฏิบัติได้ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งเป็นการควบคุมภายใน เพื่อให้การบริหารราชการเกิดประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุดของทางราชการ

กลุ่มตรวจสอบภายใน
มี.ค. ๒๕๖๒

วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ

๑. เพื่อสอบทานการควบคุมยานพาหนะว่าปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. เพื่อสอบทานการซ่อมบำรุงรักษาและการใช้น้ำมันรถให้ใช้อย่างประหยัด
๓. เพื่อสอบทานการจัดกรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ หรือการต่อทะเบียนและภาษีประจำปี
๔. เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุปัญหาอุปสรรคและการบริหารจัดการ จากเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุม กำกับ ดูแล รถราชการ
๕. ประเมินผลการปฏิบัติงาน และเสนอแนะวิธีการหรือมาตรการในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หน่วยรับตรวจ ปฏิบัติงานเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายเกี่ยวกับการเงินของ ทางราชการ
๖. เพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการได้ทราบปัญหาการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและสามารถตัดสินใจแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์

ประเด็นการตรวจสอบ

๑. การใช้ยานพาหนะปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไข เพิ่มเติม หรือไม่
๒. การขออนุญาตการใช้รถราชการ คู่กับบันทึกการใช้รถราชการมีการขออนุญาตและมีการบันทึกการใช้ รถราชการครบถ้วนเป็นปัจจุบันตามระเบียบ หรือไม่
๓. ตรวจสอบสมุดแสดงรายละเอียดการซ่อมบำรุงรถยนต์แต่ละคันมีหลักฐานประกอบและบันทึกรายละเอียด ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน
๔. ยานพาหนะมีการพ่นตรากระทรวง รถที่ไม่พ่นตรากระทรวงฯ ต้องได้ขอยกเว้น จากปลัดกระทรวง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมีการต่อทะเบียนทุกครั้ง เมื่อครบกำหนดต่อทะเบียน
๕. มีการสำรวจและกำหนดเกณฑ์การใช้สิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงของรถยนต์ทุกคันเพื่อเป็นเกณฑ์ในการ ควบคุมการเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง มีการควบคุมการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงตามเกณฑ์ที่กำหนด
๖. มีการบันทึกในทะเบียนคุมสินทรัพย์ มีรายละเอียดและกำหนดรหัสครุภัณฑ์ครบถ้วน

ขอบเขตการตรวจสอบ

๑. ตรวจสอบคู่มือรถในการต่อเบิยนการเสียภาษีรถ และการจัดทำบัญชีรถราชการ (แบบ ๑) และ(แบบ ๒)
๒. ตรวจสอบบัญชีทะเบียนครุภัณฑ์ ประเภท ยานพาหนะ
๓. ตรวจสอบการขออนุญาตใช้รถ (แบบ ๓) กับบันทึกการใช้รถ (แบบ ๔)
๔. ตรวจสอบรายงานอุบัติเหตุ (แบบ ๕) ถ้ามี

๕. ตรวจสอบเอกสารการจัดซื้อจัดจ้างรายละเอียดการซ่อมบำรุง (แบบ ๖)
๖. ตรวจสอบการจัดทำเกณฑ์การใช้สิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงของรถยนต์ทุกคัน
๗. ตรวจสอบรายงานการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง/การควบคุมการเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง
๘. ตรวจสอบการมีอยู่จริงของรถราชการ และพื้นที่/อาคาร ที่จอดรถราชการ

ประชุมเปิดตรวจกับหน่วยรับตรวจ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ ขอบเขตการตรวจสอบ และขอเอกสารเพื่อตรวจสอบ ดังนี้

๑. สมุดคู่มือรถ (การต่อทะเบียนเสียภาษี) และการจัดทำบัญชีรถราชการ
๒. ใบขออนุญาตใช้รถ
๓. บันทึกการใช้รถ
๔. ตรวจสอบรายงานอุบัติเหตุ (ถ้ามี)
๕. บันทึกประวัติการซ่อมบำรุง
๖. การจัดทำเกณฑ์ใช้สิ้นเปลืองน้ำมัน
๗. หลักฐานการได้มาและการจำหน่าย (ในปีงบประมาณที่ตรวจสอบ)
๘. อื่น ๆ (เช่น การควบคุมภายในเกี่ยวกับรถราชการ)

วิธีการตรวจสอบ

๑. ตรวจสอบหลักฐานการได้มา การลงบัญชีในระบบ GFMS การลงบัญชีทะเบียนครุภัณฑ์
๒. ตรวจสอบหลักฐานการใช้รถ คือใบขออนุญาตใช้รถกับสมุดบันทึกการใช้รถว่าตรงกันหรือไม่ พนักงานขับรถบันทึกการใช้รถตามใบขออนุญาตใช้รถและบันทึกการใช้รถตามความเป็นจริง รวมทั้งเลขไมล์ก่อนออกเดินทางที่ตั้งและเลขไมล์กลับถึงที่ตั้ง
๓. ตรวจสอบหลักฐานการซ่อมบำรุง ตรวจสอบการเก็บรักษา การมีตัวตนอยู่จริง ตรวจสอบตราเครื่องหมายและอักษรชื่อแสดงส่วนราชการ
๔. ตรวจสอบหลักฐานการเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงพร้อมบิลน้ำมัน
๕. ตรวจสอบการต่อภาษีประจำปี

ข้อสังเกตที่ตรวจพบ

๑. ไม่ได้ต่อทะเบียนการเสียภาษีประจำปี
๒. ติดสติ๊กเกอร์หรือตราส่วนราชการที่เป็นแม่เหล็ก แทนการพันตราสัญลักษณ์ของส่วนราชการ หรือพันบางส่วน เช่น พันตราสัญลักษณ์ของส่วนราชการ แต่ชื่อย่อเป็นสติ๊กเกอร์
๓. ใบขออนุญาตใช้รถ ลงรายละเอียดไม่ครบถ้วน
๔. บันทึกการใช้รถ พนักงานขับรถ กรอกข้อมูลไม่ครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน มีการเขียนด้วยดินสอ มีการแก้ไข มีการใช้น้ำยาลบคำผิด
๕. ความสัมพันธ์ระหว่างใบขออนุญาตใช้รถกับบันทึกการใช้รถ ระยะทาง (กิโลเมตร) ไม่สอดคล้องกัน

๖. รถที่หมดอายุการใช้งานแล้วและเมื่อได้คันใหม่มาทดแทนแล้ว ยังไม่ยอมจำหน่าย
๗. ไม่ได้จัดทำแผนการซ่อมบำรุงรักษา
๘. เมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น ไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง
๙. การควบคุมการเบิกจ่ายน้ำมัน ไม่ได้ใช้แบบฟอร์มมาตรฐานเดียวกัน
๑๐. ในปีงบประมาณ ไม่ได้สำรวจและกำหนดเกณฑ์การใช้สิ้นเปลืองเชื้อเพลิงของรถทุกคัน
๑๑. สมุดควบคุมการซ่อมบำรุง ไม่ได้ลงบันทึกประวัติการซ่อมบำรุงต่อเนื่องตั้งแต่การได้มาจนถึงสิ้นสุดการใช้ (จำหน่าย)

สรุปผลการตรวจสอบของแต่ละกระดาศทำการ

ร่างรายงานการตรวจสอบ

เพื่อให้หน่วยรับตรวจได้รับทราบข้อตรวจพบ/ข้อสังเกต ต่าง ๆ และมีความเห็นพ้องก่อนที่จะเสนอให้หัวหน้าส่วนราชการได้รับทราบ

ประชุมปิดตรวจ

เพื่อรายงานผลการตรวจสอบ ข้อตรวจพบ ข้อเสนอแนะ ข้อสังเกต และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ให้หน่วยรับตรวจทราบ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข และรับฟังความคิดเห็นของหน่วยรับตรวจ

สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล ราชการ (ต้องตรวจเช็คว่าได้ดำเนินการแล้วหรือยัง)

ข้อระเบียบ	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
ข้อ ๗ รถส่วนราชการทุกคันให้มีตราเครื่องหมายประจำของส่วนราชการขนาดกว้างหรือยาวไม่น้อยกว่า ๑๘ เซนติเมตร และอักษรชื่อเต็มของส่วนราชการขนาดสูงไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร หรือชื่อย่อขนาดสูงไม่น้อยกว่า ๗.๕ เซนติเมตร ไว้ด้านข้างนอกรถทั้งสองข้าง			ให้พ่นด้วยสีขาวเงิน แต่ใช้สีขาวแล้วมองไม่ชัดเจนให้ใช้สีอื่นแทน
ข้อ ๘ ให้ส่วนราชการเจ้าของรถจัดทำบัญชีรถราชการแยกประเภทเป็นรถประจำตำแหน่ง รถส่วนกลาง รถรับรอง หรือรถรับรองประจำจังหวัด รวมทั้งแสดงหลักฐานการได้มาและการจำหน่ายจ่ายโอนรถราชการ ตามแบบ ๑ หรือ แบบ ๒			ตัวอย่างในภาคผนวก
ข้อ ๑๐ ในแต่ละปีงบประมาณ ส่วนราชการต้องสำรวจและกำหนดเกณฑ์การใช้สิ้นเปลืองเชื้อเพลิงของรถทุกคัน เพื่อเป็นหลักฐานในการเบิกจ่ายเชื้อเพลิง และการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ			
ข้อ ๑๓ วรรค ๓ ใบขออนุญาตใช้รถส่วนกลาง รถรับรอง รถรับรองประจำจังหวัด และรถอารักขา ให้ใช้ แบบ ๓			ต้องได้รับอนุญาต/อนุมัติก่อนนำรถไปใช้
ข้อ ๑๔ ให้ส่วนราชการจัดให้มีสมุดบันทึกการใช้รถส่วนกลาง รถรับรอง รถรับรองประจำจังหวัด ประจำรถแต่ละคัน สมุดบันทึกอย่างน้อยให้มีความตาม แบบ ๔			มีการบันทึก ถูกต้อง ครบถ้วนของเลขไมล์
ข้อ ๑๖ การเก็บรักษารถประจำตำแหน่ง ให้อยู่ในการควบคุมและความรับผิดชอบของผู้ดำรงตำแหน่ง การเก็บรักษารถส่วนกลาง รถรับรอง และรถรับรองประจำจังหวัดให้อยู่ในการควบคุมและรับผิดชอบของส่วนราชการ โดยเก็บรักษาในสถานที่เก็บหรือบริเวณของส่วนราชการ			
ข้อ ๑๙ เมื่อเกิดความสูญหายหรือเสียหายขึ้นกับรถประจำตำแหน่ง ผู้ใช้รถประจำตำแหน่งต้องรีบรายงานให้หัวหน้าส่วนราชการทราบทันที กรณีที่มีได้เป็นผู้ใช้รถเองหรือไม่สามารถที่จะรายงานเองได้ ให้พนักงานผู้ขับรถรีบรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงหัวหน้าส่วนราชการ กรณีตามวรรคหนึ่ง เมื่อเกิดขึ้นกับรถส่วนกลาง รถรับรอง และรถรับรองประจำจังหวัด ให้พนักงานขับรถรีบรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับ จนถึงหัวหน้าส่วนราชการทราบทันที (รายงานตามแบบ ๕)			
ข้อ ๒๐ ให้ส่วนราชการจัดทำสมุดแสดงรายการซ่อมบำรุงรถแต่ละคัน ตามแบบ ๖			

หมายเหตุ...ข้อ ๒๓ ผู้ใดกระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือกระทำการโดยมีเจตนาทุจริต หรือปราศจากอำนาจหรือเหนืออำนาจหน้าที่ ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ใช้อยู่ในขณะนั้น หรือตามกฎหมายเฉพาะของส่วนราชการนั้น

ข้อสังเกตจากการตรวจสอบที่พบเจอส่วนใหญ่คือ

๑. ไม่มีการจัดทำบัญชีรถราชการแยกประเภท ตามแบบ ๑ หรือ แบบ ๒
๒. มีการใช้สติ๊กเกอร์แทนการพันตราของส่วนราชการ (ไม่เป็นไปตามระเบียบ)
๓. ไม่มีสมุดการบันทึกควบคุมการนำกุญแจ ไปใช้หรือการจัดเก็บ
๔. มีหลักฐานการขออนุญาตใช้รถ (แบบ ๓) แต่ไม่มีการบันทึกการใช้รถ (แบบ ๔)
๕. ไม่มีคำสั่งแต่งตั้งหัวหน้าหมวดยานพาหนะ/เจ้าหน้าที่ ที่ต้องรับผิดชอบโดยตรง
๖. ไม่มีหลักฐานการขออนุญาตใช้รถ (แบบ ๓) แต่มีการบันทึกการใช้รถ (แบบ ๔) หรือการบันทึกไม่เลขไมล์คลาดเคลื่อน
๗. พนักงานขับรถไม่จัดทำสมุดบันทึกการใช้รถหรือบันทึกไม่ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน หรือการบันทึกการใช้รถด้วยดินสอหรือมีรอยลบด้วยน้ำยา (ควรเขียนด้วยปากหรือขีดฆ่าเช่นกำกับเมื่อมีการแก้ไข)
๘. เมื่อมีการขออนุมัติใช้รถไปราชการ ไม่พบสำเนาอนุมัติไว้ประกอบหลักฐานการขออนุญาตใช้รถ (แบบ ๓)
๙. การจัดเก็บเอกสารเกี่ยวกับการได้มา การใช้รถ และการบำรุงรักษา รถแต่ละคัน แยกกระจัดกระจาย (ควรจัดอยู่ในแฟ้ม (Profile) เดียวกัน) ประจำปีงบประมาณ นั้น ๆ
๑๐. ภาษีหมดอายุแล้วไม่ได้ต่อภาษีประจำปี
๑๑. ไม่มีการรายงานการใช้น้ำมัน หรือการกำหนดเกณฑ์การใช้สิ้นเปลืองเชื้อเพลิงของรถทุกคัน

แนวปฏิบัติในการควบคุมรถราชการของหน่วยรับตรวจ

๑. ให้มีการจัดทำบัญชีรถราชการแยกประเภท
๒. ให้มีการตราพันของส่วนราชการของรถทุกคันไว้ที่ด้านข้างรถชัดเจน ยกเว้นรถประจำตำแหน่ง
๓. ให้มีการเก็บกุญแจรถไว้ในที่ที่ปลอดภัย มีการจัดทำสมุดควบคุมการเบิกและการจัดเก็บกุญแจ
๔. มีพื้นที่จอดรถที่ปลอดภัย และเหมาะสม
๕. ให้มีผู้ควบคุม กำกับ ดูแล พนักงานขับรถ
๖. มีการได้รับอนุมัติก่อนนำรถไปใช้ทุกครั้ง
๗. มีการจัดทำบันทึกการใช้รถ ตามระเบียบโดยครบถ้วน
๘. มีการควบคุม การเบิกจ่ายน้ำมัน
๙. มีหลักฐานใบเสร็จที่เติมน้ำมัน ระบุหมายเลขทะเบียนรถและเลขไมล์ทุกครั้ง
๑๐. มีการจัดทำสมุดบันทึกการซ่อมแซมบำรุงรักษา
๑๑. มีการต่อภาษีทะเบียนรถเป็นปัจจุบัน
๑๒. มีการรายงานการใช้น้ำมันสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงทุกสิ้นเดือน

ภาคผนวก

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๘ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๕

หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๓.๒/ว๕๐๐ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เรื่อง ซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติการใช้บัตรเติมน้ำมันรถราชการ (Fleet Card)

หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ต่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๖/ว ๕๒๗ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้รถส่วนกลาง

หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช ๐๐๐๓/๐๐๙๔ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙ เรื่อง ข้อสังเกตการนำรถยนต์ส่วนกลางไปใช้เสมือนเป็นรถประจำตำแหน่ง

หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ ๐๔๐๖.๔/ว ๓๖๖ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง ซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำประกันภัย

หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๕.๒/ว ๘๙ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการใช้บัตรเติมน้ำมันรถราชการ

หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ ๐๔๐๙./ว ๓๔๙ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๘ เรื่อง ซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการประกันภัยรถราชการ

หนังสือสำนักงบประมาณ ที่ นร ๐๗๐๒/ว ๑๐๕ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เรื่อง การประกันภัยรถราชการ

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๔/๘๒๐๒ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ เรื่อง การประกันภัยรถราชการ